

EVANGELIKUS EGYHÁZ ÉS ISKOLA.

Előfizetési ár:

Egész évre . . 6 frt — kr.
félévre . . . 3 " — "
negyedévre . . 1 " 50 "
Egy szám ára: 12 kr. o. é.

MEGJELEN HETENKÉNT EGYSZER.

Szerkesztő- s kiadó-hivatal: Pozsony, Konventutcza 6. sz.

Felelős szerkesztő:

TRSZTYÉNSZKY FERENCZ.

Hirdetés ára:

Négyhasábos petit sorként
egyszer közölve 7 kr.,
többször közölve 5 kr.
Bélyegdij: külön 30 kr.

Tartalom: Breznyik Jánoshoz a szarvasi tanárkar. (Tatay István). — Czékus István superintendens körútja. — Nyílt levél a pestmegyei ev. esperesség egyházainak tisztviselőihez. (Láng Adolf). — Belföld. — Külföld. — Vegyesek. — Pályázat.

Breznyik Jánoshoz a szarvasi tanárkar.

Nagyságos királyi Tanácsos Úr, kedves Pályatársunk!

Selmez magaslátáról a napokban egy hír szállt alá, beszélve kitüntetésről, meglepetésről, mely bennünket mint gymnasiumi tanárokat közelről érdekelni kénytelen. Oly kitüntetés, mely bányakerületünk legérdemesebb tanferfiát, mely ama derék magyar bányavárosnak úgy szólván legelső bányászát éri, — oly meglepetés, mely a Te páratlan igazgatói működésed 25 évére teszi fel a nyilvános elismerés koszorúját, — nekünk nem lehet idegen jelenség, de kell hogy kedélyünket a legnagyobb mértékben érintse. Érdekel benne az is, hogy a hír egy szót sem szolt ezüstről aranyról, milyent ama fémdús táj hegyeiből az államnak aknász fel ezernyi kéz; de szolt minden aranyról, ha méltóra nem törpére háramlik, fényesebb, ékesebb valamiről, milyen csak fejedelmi kegy mélyjeiből kerül a felszínre. Igen! a fénytelenül egyszerű házias jubileumnak, melyet meglepésedre egyház és iskola kegyelete rendezett a maga szegénységéből, ritka fényt kölcsönze a korona, midőn Téged, ép oly szokatlanul egy középiskolai tanárra, mint a mily váratlanul igénytelen személyedre nézve „királyi Tanácsossággal“ díszített fel.

Nem hiszszük, hogy széles e hazában legyen tanár, kit a Breznyik név hangzata annál több varázsszal nem illetve, mennél inkább szeret e név hordozója közlegényül huzódni a sereg háttérébe, mely benne itt is vezért lát. Még kevésbé hiszszük, hogy különösen az ág. hitv. magyar tanárok közt csak egy is találkozzék, kibem eme hír érintésére nem a legörvendőbb rokonérzés hurja rezdulne meg. És hát mi szarvasiak maradnánk-e el a tapsolók karától, kiknek szemében Te „Nagyságos“ cím nélkül is mindig elég nagy voltál a magyar tanferfiak egén? mi, kiknek becsvágyó lelkében ha koronkint megdobbant a „sursum corda!“ jelszó, — férfialakodra, férfierődre és ama hatalmas nyomdokokra tekintettünk önkénytelenül, melyek 41 és fél évre terjedő tanári pályádat az ifju annyi lelkiismeretes tanul-

mányaival, a férfi oly óriási fáradalmaival, és — mikor kellett — bátor küzdelmével, annyi a hazának és egyháznak adott jó tanítvánnyal, észnek és erkölcsnek megannyi virágaival, jelzették és hintették be végiglen?

Tudjuk mi jól, hisz mindenki tudja és csodálja a korunkban már szinte ismeretlen erényt, miszerint Benned a valódiság ikertestvére — a szerénység, meg az a Te nem negédlett keresztényi alázatod, mely egy a végtelenhez emelkedett szív végességi érzetét színeli, örülve kerül minden feltűnést, és a kitüntetés ellen, hahogy megelőzheti, talán tiltakozva szabadkoznék. Tudjuk ezt és érezzük, mennyire rokonszenvesen jelzi a „nagyraemelt“nek önértetét Berzsenyi abban, hogy az „nem kéri senkitől érdeme jutalmát, mert ezt magában érzi.“ Viszont azonban úgy vélekedünk: mennél inkább szegődött valaki már az ifju szív szüzies hevével az egyetemesség szolgájává, pedig ilyennek neveznénk minden tanárt, ki az emberiség és haza reményeit vállalásos érzületek alapján avatja be a tudományba — s mennél maradandóbb nyomul üti rá az alakulás folyamatában lévő új nemzedékekre önegyényi hatását, annál kevésbé szabados az önmagával, felőle mondván Cicero, hogy: non nobis solis nati sumus, sed partem nostri patria sibi vindicat, partem amici.“

S ha már így van, jer! félre minden vonakodással! örülj a tiszteletnek, örülj velünk örülökkel és lelkesülj, hogy, tennen nevelői járulékokkal is, imhol letűnt már a dermeteg alélt kor, hol „egy-két kebel fájt még a multba vissza, nem volt remény már csak emlékezet“ — és felhasadt ránk az „Önértet, öntudat, feltámadás“ derültebb hajnala, honnét alig érthetni már a nemzet síró szónokát, midőn a többi közt így vezekel: „Gondolkodom a népről, mely Zrinyit az írot el tudta feledni, mely Faludyt, míg élt, nem ismeré, mely Révayról hallani nem akart, mely Baróti Szabót és Virágot meg nem siratta, melynek keblében az 56 évet szakadatlan munka közt eltöltött Kazinczy nyomorusággal élt és halt!“ Örülj az érzületek közvetlenül is tapasztalt e fordulatának, miszerint felőlünk sem oly törpén gondolkoznak, nem oly szűkkeblűek többé köröttünk az em-

berek. Hisz törni — még ugyan széltiben tör mindenre a mi derék, csakhogy egyszer-másszor kudarcot is vall az a szörny, ki a 12 szörnynek legyűrőjét is legyűrte, — az irigység, mely öntájtékával mérgezi a jelesnek életét, rendesen csak a sír felett engedve meg fagyos fényű méltatást: „Urit enim fulgore suo, qui praegravat, artes infra se positas, — extinctus amabitur idem“, és „Heu nefas! virtutem incolumem odimus, sublatam ex oculis quaerimus invidi!“

Egy „signatura temporis“ az, a mivel itt szemközt állunk s oly időjel, melyet nekünk kétszeres okunk van nyájasan köszönteni. Hisz a kitüntetett egy tanár, még pedig a legszerényebb felekezethez tartozó tanár. Mit jelent ez minálunk? a térfoglaló humanitás előtti hódolatát bizonyos társadalmi zsarnok előítéleteknek, oly hódolat, mely a magas, sőt legmagasabb helyet uraló szabadelvűség által kezdeményeztetik, még pedig oly tisztelet tényében, melyre ugyan rá csak Te szolgáltál, de mely Terólad átháramlik a pályatársakra. Nem elég, hogy mi valánk e haza legmostoháiban díjazott napszamosai, — hisz Te magad büszke csak is egyre voltál idáig, arra, hogy lyceumodat Te tartod fenn inkább, sem mint ez Tégedet, mint a ki hajdan évi 3—400, ma is csak 800 frtéért szolgáltsz, — odakint a nagyok társadalmában ugyan volt-e mellőzöttebb, kicsinylettebb osztály mint azoké, kik iskolájuk 4 fala közé temetkező munkában önéletüket hamvasztják el, s valjon minek fejében? hát csak annak, hogy elhamvadt nemes életük névtelenül válik netán egy-egy kis mozzanattá a nagyegésznek életében. Hajh mi zordon kép! de melyet nem vádlólag rajzolunk; mert a nemzet, ki dalaiban magát is árvának panaszlá minduntalan, lehetett-e önnönei, lehetett-e önmaga iránt más mint mostoha? Azért szeretünk mi Teveled mindig nem hátra, nehogy a látványtól megkövüljünk, de előre nézni és előre hatni, egy megalkotandó jobb világ, a közeljövő kies tájképe felé. Ám domborodjék elé ma a sötét háttérből a jelennek világossága; és Te működésednek több mint 41 év alkotta lejtőjén át nézz alá pályádnak kezdetére. A nemzet akkor alig néhány százezet jelentve, a tette rezzenés első szakában messze vágó, ily számmal visszasan arányló vágyak, tervek megvalósításához látott lázasan; de érezte csakhamar, hogy a roppant műhöz lábai alatt nélkülözi az őserő alapját: a népet, melynek milliói észre kézre bilincselve, a nemzeti lét iránt közönbösek valának; fölfelé pedig érezte, hogy nincs vezérkéz, nincs vezérfő, mely a hagyományos ziláltságot egységre terelje. Ezt a halálos ürt egy életerős nemzettel betölteni, s betölteni vallás és tudomány, iskola és irodalom bűvölő hatalmaival, ímhol ez volt a Nébóru Kanaánt átpillantó merész gondolat, melytől indítatva Te is magas eszményképekkel, nagy készütséggel, érczakarattal Isten nevében ráléptét a meredek pályára, melynek ma bérczfokáról vissza alá tekintve, kell hogy elégtlenül adj hálát Istennek és igazat a költőnek, hogy „a mire az ifjukor vágyott, bőviben birja a vénkor.“ Avagy nem birja? hisz csak akarjunk látni, úgy ifjui álmaink legmerészebbike is itt áll szemeink előtt mint megtestesült való: egy állammá tömörült nemzet s élén egy szeretett király, ki a nemzet munkásai felett figyel, s midőn a megvonultabb érdemet is kipillantja, nem csak

a fáradott küzdőnek nyujt babért, de egyszeremind próbálatlan új erőknak ösztönt, a nehéz pályától nem riadni vissza mint babértalantól.

Ez édes fennérzést, mely számodra ezen visszapillantásból felmerül, élvezzed sokáig eddigi nagymunkabíró erődben, hogy ne csak Selmech ifjusága és férfiai tanuljanak és épüljenek lábaidnál, de mi is itt a távolból buzduljunk, lelkesedjünk tovább is példádon.

És ha szabad egy merész kéréssel zárunk, arra kérünk, hogy: ha jelen levelünkre volna válaszod, azt ne levélben tegyed, mert a betű holt és hideg: de mikor utad különben is ide alföldi birtokodra hozand, testestül megjelenve tisztelő pályatársaid körében, kedélyed életmelegével mondd el azt. Kérünk pedig erre mint olyanok, kik igaz tiszteletünk daczára jelen sorainkat úgy írjuk alá, mint

Szarvas, július 10. 1883.

hón szerető barátaid

a szarvasi főgymnasium tanárai s nevükben

Tatay István s. k.

Czékus István superintendens körútja.

(Z.) A tiszai superintendens egyházlátogatási körutat tett június-hóban. A sáros-zempléni esperességbe kebelezett egyházak közül Hanusfalvát, Sókút, Kladzány, Mernyik, Új-Klenótz, Pazdics, Kemencze, Ránk, Ófalu, Zsegnye, Budamér és Abost, a VI. sz. kir. városi esperességből pedig a Kassai magyar-német és tót egyházakat vette vizsgálat alá. Ezen lelket, testet ugyancsak próbára tevő egyházlátogatás május 29-étől tartott június 26-áig.

Egyházunk jó népe kiváló tisztelettel fogadá mindenütt. Ott is, hol annak külső ünnepélyességekben volt kifejezése, ott is, hol komoly vizsgálat, szigorú ítélet járt nyomában. Ünnepi öltözetben, felzázslóztott diadalívek alatt, énekeskönyvvel kezében, énekekkel ajkán, fogadá a bevonuló s elbocsátá a távozó főpásztort. Bandérium a határon, iskolás gyermekcsereg a falu végén, nagyok és kicsinyek nevében, nagyok és kicsinyek által tót vagy magyar vagy német nyelven mondott üdvözlések; zsufolásig telt templomok, ünnepies szín és hangulat, munkaszünet és öröm: oda vallottak, hogy a nép áldja azt, ki jött az Úr nevében, tudja mi nagy jelentősége van ezen püspöki látogatásnak, tanításnak és áldásnak, s viszont a főpásztor ünnepet készít ezen jó népének, megvigasztalja, megerősíti azt hitihűségében, megáldja az áldó Úr Isten szent nevében!

Nagyobbszerűnek nevezhető Hanusfalván, Ungvártt, Munkácscon, Nagy-Mihályt, Ófálván és Kassán történt fogadása. Előbbi helyeken a politikai hatóságok, r. k. klerus, városi hatóságok, utóbbi helyen pedig a városi hatóság, esperesség és egyházak fogadták őt tiszteletteljesen. Nagyobbszámú résztvevőkkel, minden ízében hivatalos díszebéd volt Ungvártt, Pazdicscon és Kassán.

Hűséges kisérői valának; az esperesség meglátogatott minden egyházában, sőt még Kassán is résztvett Urbán Adolf főesperes, továbbá Placsko István sókúti, Hajdú János zsegnyei lelkészek mint dekánusok, Chotvács Endre budaméri lelkész mint jegyző Hanus-

falvától Pazdicsig, Zelenka Pál miskolci lelkész pedig mint jegyző Pazdicstól Kassáig.

Az esp. felügyelőt helyettesíték: Kovácsy János eperjesi ügyvéd úgy is mint esperességi ügyész Hanusfalvától Kemenczéig, id. Zimmermann Arnold érd. felügyelő Ránkon, ifj. Zimmermann Arnold Ófalván, Irányi István törvényszéki bíró Zsegnyén, Keczer Miklós cs. kir. kamarás Budaméren, Benczur József érd. felügyelő Aboson. Kassán Brósz Jónát egyh. felügyelő úgy is mint esp. felügyelő működött.

Felügyelő minőségben részt vettek: Benczur Aba hanusfalvi és mernyiki, Labáth Béla sókúti, Vladár Kristóf kladzányi, Royko Béla ungvári, Kurusta Imre új-klenótzai, Zimmermann Arnold ránki, Bóth Gyula ó-falvi, Keczer Miklós zsegnyei, Erdélyi Ferencz budaméri, Dr. Mosanszky Győző abosi, Brósz Jónát kassai magyar-német, Dr. Alexy, tanodai felügyelő, Stofan Mihály, kassai tót egyházi felügyelő.

Házaiknál tisztelhetők s megvendégelhetők a püspököt: Benczur Aba, földbirtokos Mogyoróskán, Szirmay Ödön orsz. gyűlési képviselő és birtokos Sztankótzán, Bradács Ernő kir. körjegyző Ungvárt, Keczer Miklós cs. k. kamarás és nagybirtokos Lapis-patakán, a hires Keczer-család ősi kastélyában, özvegy Újházy Sándorné Budaméren, Brósz Jónát felügyelő, Szakmáry Károly, egyh. tanácsos, és Dr. Wittenberger Samu, ezredorvos, Kassán.

Külön látogatást tett a püspök: Ungvárt a főispánnál, a görög katolikus püspöknél, a református és római katolikus lelkészeknél, a papnövelde igazgatójánál, Royko Béla felügyelőnél, Feketéné növeldejében; Munkácson a főispánnál, a fegyházban; Mocsáron Zsolnay Endre érd. felügyelőnél; Pazdicson Szirmay Mária és Naményi Antal földbirtokosnál; Ófalván Pallavichini őgrófnál, Budaméren özv. Újházy Józsefnél; Lemesen Bóth Béla, kir. járásbíró, felügyelőnél, és Füzy Lajos szolgabírónál, ki a járásában levő minden anya- és leány-egyház látogatásában párját ritkító módon részt vett; Kassán pedig a r. k. püspöknél, főispán-, polgármesternél s az egyház elöljáróinál.

Ezeken kívül visitáló látogatást tett mindenütt a lelkészek és tanítók házáinál. Vizsgálat tárgyává tette az egyházi épületeket, kívülről-belülről és a temetőket.

Istentisztelettel vette kezdetét az egyházlátogatás. Püspöktől kapott vezéregéből szónokolt a lelkész, katechizált; püspöki beszéd, ima és áldás az oltár mellől; a látogatási jegyzőkönyv olvasása és tárgyalása, mindez reggeli 7—8 órától délutáni 2 óráig egyfolytonban. Rövid ebéd után közzvizsga, ítélet kihirdetése, illetőleg az intézkedések összegezése, püspöki zárbeszéd, jegyzőkönyv hitelesítése, aláírása, búcsú és eltávozás a következő egyházba. Így ment az napról-napra.

A püspöki vizsgálat beható, részletes és szigorú volt. Kiterjedt az az egyházi működés minden ágazatára. Szigorú volt, de igazságos. Követelő, s mégis szeretetteljes atyai bánásmód, kérelem, tanácsolás, intés, kötelezés, főpásztori intézkedés és rendelet; a szerint a hol és mily fokon volt annak alkalmazása szükséges.

A felügyelők általában megfeleltek a közbiztonságnak. Egyes árnyalat különbségek itt is láthatók ugyan, de csak árnyalatok. Nagyobb rész jutott volna

ily teendőkből a pazdicsinak, hogyha volna ott felügyelő. Meg is látszik az egyház anyagi háztartásánál ezen lényeges hiány! Tekintélyes egyház, tekintélyes intelligencia, és . . . nincs a ki élire álljon az idő szerint. Hátha komolyan nem néztek utána? Nagyobb teendő várakozik a felügyelőkre Pazdicson, Budaméren, Mernyiken és Aboson.

A megvisitált felügyelők közt kijutott a munkából, de a dicsőségből is Bóth Gyula, Keczer Miklós, Dr. Mosanszky Győzőnek, inkább a dicsőségből Royko Bélának; mindkettőből bőven Brósz Jónát kassai felügyelőnek, ki, hogyha a dobsinai városháza módjára épült volna háza, a bejárat egyik oldalán nyíló ajtó fölé (per analogiam „városi pénztár“, szemben „egyházi pénztár“) bizonyára ezt iratná „ügyvédi iroda“, a szemben levő másik ajtó fölé pedig ezt alkalmazná: „egyházfelügyelői iroda.“ Valóságos hivatal ez. S e hivatalt 22 év óta egyhuzamban Brósz Jónát tölti be szíves egyszerűséggel, párját ritkító munkakedvvel, és . . . egyházépítő sikerrel is. Könnyű neki! Derék két pallérja van Markó Lajos és Kemény Lajos pénztárnokok személyében. Nyilvános elismerés nekik!

A lelkészek általában véve, minden kedvezés nélkül, kedvező sikerrel állották ki ezt a második papi vizsgát. Hogy ha szabad lenne őket osztályozni, a 15 lelkész közül 8-an jeles, 5-en jó s a hátralevő kettő közül egyik elégséges és a másik elégtelen osztályzatot nyernének. Utóbbi régi szervi bajban s ennek folytán szellemi munka-tehetetlenségben sínlódvén, állásáról leköszönt.

A tanítók általában nem váltak be versenytársakul. És ez sajnos jelenség. Ezen második képesítési vizsgálatnál a rőtába fogott 25 tanító közül kapna: 6 jeles, 15 elégséges és 4 elégtelen osztályzatot. Utóbbiak közül 3 komoly, határidőnek is beillő intést kapott, egy pedig leköszönt. Csillagos eminentiát érdemelne a kassai magyar-német egyház ifjú négy vitéze, a szó nemes értelmében versenytársak, „tanítóművészek.“ Szép két pár legény, jó volna őket vándortanítók gyanánt kiküldeni! Nemcsak a tanítókat oktassák be arra, mint kelljen tanulva tanítaniok, hanem hogy az egyházaknak is adjanak leczkét, miként kelljen díjazni, szántás, vetés, szénagyűjtés munkájától felmenteni és . . . megbecsülni tanítóikat.

A gondnokok hűen beszámoltak. Régi jó szokás szerint becsületből (ingyen) végzik teendőiket. Csodálatos! Sok falusi egyházban sok gondnok . . . nem tanulta meg az írás mesterségét! Az egyházak, illetőleg azok jó népe is szerencsésen keresztül esett a tűzpróbán. Nemes ércz: hithűség, istentisztelet gyakorlása, józan munkás élet. Salak: falusi egyházakban a tőkevagyon és magtáraknak, általában a pénztárnak kezelése és ellenőrzése; a gyermekeknek rendetlen iskoláztatása; a lelkészi és tanítói földek munkálásánál, ezen régi robotnál, kedvetlenség és hanyagság; a lelkészi és tanítói földek után járó adófizetésnél, e kötelességnek a szegény lelkészek és tanítókra való háritására irányított törekvések; az éghetőségeknek teljes értékben való biztosításánál veszedelmes fukarkodás.

Azon püspöki, mélyre beható szigorú vizsgálatnak, tanítás- és áldásnak van foganata, kívánt jó követke-

ménye, hogyha lesz, a ki a rendelteket végrehajtja, lesz a ki azokat ellenőrízi.

Sok olyat végzett püspök úr, mit előzőleg is idejében a felügyelőnek vagy lelkésznek, vagy az espereseknek kellett volna megcselekedniök.

Az előljárók járjanak elől, az esperesség mint hatóság gyakorolja lelkiismeretesen jogait, a szeretve tisztelt püspök pedig maradjon az, a ki volt: törhetlen erővel munkálván a kormányzás magaslatán igaz javára egyházainknak! Teljesedjék be rajta a meglátogatott ezerek- és ezereknek imádatos fohásza: áldott legyen a ki jött az Úrnak nevében és áldott legyen, ki hit-hűséggel és önáldozattal munkál az Úr egyháza építésén, az Úr örök dicsőségére!

Nyílt levél a pestmegyei ev. esperesség egyházainak tisztviselőihez.

Szeretett testvérek! Fehérmegyei testvérünk, Jankó Dániel, tordasi ev. lelkész, szóval is, pénzével is (100 frtot alapított) nyomós indítványt tett, mikor a Luther-társaság megalkotását Luther születése 400-os jubileumának évében indítványozta. Az „Ev. Egyház és Iskola“ szerkesztője pedig, e lap 11. és 13. számaiban szent hévvel írta körül ez indítványt.

Lényegében az eszme nem új. Protestáns irodalmi egyletnek szükségét már évtizedekkel ezelőtt érezték, de úgy látszik, hogy a két prot. felekezetet magába ölelhető ev. egylet helyett, kisebb körökben többnek kell alakulnia, hogy a különleges szükségletek is kielégítésre találjanak.

Ez utóbbi észlelet szól a mellett, hogy az ág. hitv. ev. magyar egyház külön alkosson ily irodalmi egyletet és hogy azt, ha alkalmoszerűség nem forogna is fenn, mindenkor a nagy reformátor, Luther után nevezze el legméltóbban; mivelhogy az irott szónak hatalmát főképen Luther vette reformatori munkájának szolgálatába. Énekei, értekezései, thesisei, templomi beszédei és népiratai ez úton terjedtek és hódítottak számára követőket.

A mi pedig régen jónak bizonyodott, a jelen viszonyok tekintetbe vétele mellett, most is gyakorlatba vehető, jól tudva azt, hogy tisztán csak élőszóval (iskolában és templomban) a mai világban sem fogunk egyetemes hatást gyakorolhatni.

Midőn az „Ev. Egyház és Iskola“ szerkesztője a Luther-társaságnak négyágú munkásságot ajánl, t. i. a jelen irodalmi nyelven eszközlendő bibliafordítást, szertartási, énekes- és imakönyvek kiadását; ev. tudományos munkák kiadásának lehetővé tételét s ezzel a tudományosság előmozdítását; ev. szellemben irt és a szülők költségeit kevesbitő, olcsó áru nép- és középiskolai tankönyvek kiadását, és végre népszerű vallásos iratok kiadását és terjesztését, ezt mi mindnyájan szükségleteinket kimerítő munkakörnek ismerhetjük.

Midőn szerkesztő testvérünk e teendők kivitelét külön körökre, Sopronra, Pozsonyra, Eperjesre és Budapestre kívánja bizni, ebben csakis üdvös munkafelosztást és decentralizációt üdvözölhetünk.

E társaságot alkotnák alapító, rendes és pártoló tagok. Az alapító tagok évi 8 frtot fizetnek 10 évi kötelezéssel. A rendes tagok: egyház 4 frt, lelkész 4 frt, tanár 3 frt, tanító és egyes egyháztag 2 frtot fizetnek évenként. A pártoló tagok egyszer mindenkorra adakoznak. Lanyha pártolás mellett is 3800 frt gyűlne be évenként a társaság pénztárába. Reméljük azonban, hogy ily elsőrendű ügy iránt a lelkesedés sem fog hiányozni. A londoni tractát-társaság és ehez hasonló protestáns társaságok mind erőre mind hosszú életre lehetnek biztatóink.

Szeretett testvérek! Részünkről adjunk mi pártolásunkkal testet a Lnther-társaságnak! Lépjén be tagoknak egyház, lelkész, tanár, tanító. A felügyelő urakat nyerjük meg alapító, az egyes híveket 2 frtos tagoknak.

Legyen ezen központi ev. esperesség, mint eddig, úgy most is minden üdvös eszmének lelkes felkarolója. Jelentse be nálam minden lelkész a tagokat folyó évi augusztus 15-ig.

Istenünk pedig adja, hogy jelenthessem az „Ev. Egyház és Iskola“ szerkesztőjének, hogy ime! itt vannak, kiket Isten vezetőkké rendelt s egy is közülök el nem marad a Luther-társaság tagjai közül. Úgy legyen.

Tápió-Szent-Márton, 1883. július havában.

Láng Adolf,
pestm. evang. főesperes.

B E L F Ö L D.

A sáros-zepléni evang. esperesség közgyűlését folyó évben is — mint legtöbnyire, a központban Eperjesen július-hó 10-én tartá meg, melyen a 20 egyház közül, melyek négy megyében vannak elszórva, csak 3 nem volt képviselői által jelen. Iker elnökei Jelenik-Almássy István kir. tanácsos és orsz. képviselő s Urbán Adolf főesperes urak.

Miután a főesperes rövid, szívből fakadt imában kérte ki a Mindenható áldását a jelenlévők és a gyűlés tanácskozmányaira, évi jelentését olvasta fel, melynek főbb tárgya és az ez évben esperességünk egyik részben megejtett Kanonika vizitáció képeze. Ebben kiemelte, hogy habár a tömeges kivándorlás folytán csökkent is az egyes egyházak híveinek száma, mindazáltal a vallás s az egyház iránti szeretet és buzgóság úgy itthon, mint a távol Amerikában nem apadt ki a hívők kebléből, — Sókúton pl. több mint 100 frtot ajándékoztak egyházi czélokra, Margonyán 86 frtot, melyek nagyobb része amerikai keresmény. — Az iskoláztatás a mi szegény népü falusi egyházainkban még mindig csak gyermekkorát éli, minek legfőbb oka téiben a mezitelenség s a hideg, ősszel és tavaszszal pedig, hogy a szülék marhaórzésre használják gyermekeiket, minthogy egy közpásztor tartásának annál kevésbé az iskolába járás nagy horderejének eszméje, ezen — a kortól amúgy is elmaradt szegény tőt népgyában még nem érett meg. Hozzájárul az is, hogy a polit. hatóságok sem fejtenek ki kellő erélyt a mulasztások fenyítésénél, melyet igazán mondvá, tekintve a mi viszonyainkat, a nép helyzetét s megélhetésének módját, — nem is lehet egészen mulasztásnak, mint inkább könyörületes elnézésnek venni. — Erre nézve a tanügyi bizottságnak meghagyja a gyűlés az erélyes

eljárás, s a mulasztásoknak a szolgabíróság esetleg a tanfelügyelőség útján történendő szigorú megfenyítését.

Főtárgyát képezte gyűlésünknek azonban, a már rég szülemelési procezzusban szenvedő „kerületi rendezeti javaslat“ (coordinatio), melyet alakilag egyházmegyénk egészben magáénak vall, tartalmilag is abban csak egyes javításokat vél szükségesnek, hogy a várva várt egyházkerületi rendezet ez év folyamán már valahára tetté legyen. — Így a többek közt a lelkészetet s tnnitokat, ha még hivatalt nem viseltek, csak egy próbaév után kívánja végleg hivatalukban meghagyni. — A felügyelőket élethossziglan kívánja megválasztatni, nehogy a 6. évi újjaválasztás meghagyásával a korteskedésnek tág tere nyíljon.

A külföldről vagy az osztrák tartományokból is kerületünkben hivatalt viselni szándékozó egyének előbb honpolgárjogot szerezzenek, s a hazai törvényekre az esküt letegyék.

Továbbá: hogy az esperességi felügyelő is erősítse meg az új híványt, vagy: a lelkész az általa felfogadott s tartott segédet elbocsáthassa a superintendensnek történt bejelentése után. Vagy: a 191. §-ban előhozott „papi jelleg“ fogalom, mint nem protestáns kihagyás; mert ha már egyszer a lelkész hivatalától és rangjától törvényesen meg van fosztva, úgy sem fungálhat többé, semmiféle egyházi cselekménynél.

A mély komolyan nyilatkoztak a vélemények pro és contra a coordinatio szent ügye mellett, ép oly lelkesülten és élénken tömörültek a következő nemes eszme pártolásánál: Ugyanis a kánonika vizitáció alkalmával kitűnt, hogy Kossuth Lajos, hazánk nagy fia, esperességünkben — Felső-Kemenczén — nyerte szent vallásunkban az oktatást s itt avattatott fel az érett evang. keresztyének sorába, először élvezvén az üdvösség szent eszközét, az Urnak szent vacsoráját. — Ez alkalomból a vizitacionális bizottság ki is fejezte Kossuth születésének 80. évfordulójára szerencsekívánatát, — a magyar főpásztor a honától távoli nagy magyarnak kenetteljes áldását küldvén. E ritka mozzanat tehát alkalmi okul szolgált a nemes eszmék e vezércsillaga iránt táplált égő tisztelet, nemes rajongó nyilvánulására, mint-hogy esperességi gyűlésünk lelkesedve elhatározta, hogy Kossuthnak, mint esperességünk szülte evang. keresztyénnek, születése 80. évfordulója alkalmából kifejezi üdvözlését, s azonnal fel is kérte a jelenlévő Hörk J. theol. tanárt annak stylizálására, ki a felhívásnak készségesen engedve, azt a délutáni ülésre elkészíté s azóta — reméllem — olvasták Turinban is, mi pedig mindannyian szíveinkbe vésve, jegyzőkönyvünkbe iktatva, annak tartalmát magunkévá tettük.

Hogy a különféle dolgok, mily különböző kedélyhangulatot keltenek, azt bizonyítja egy további szönyegre került eset, midőn az esperesség pénztárából kölcsön vett összeg forog veszélyben, melynek azonban esetleges elintézését a ngos felügyelő úr magára vállalta. — Ennek tárgyalásánál az érdekelt felek annyira engedték magukat fölizgatni, hogy tragikus vége is lehetett volna. Miután ez ügy érdemleges eldöntést nem nyert, ahhoz nyúlni, arról szólni nem is lehet, nem is tanácsos, nehogy valakinek a nevét, becsületét tán ok nélkül eleve megsértsük. — Előjött az-

után egy földesuraság panasza, aki egy tanítót regale-csonkitással vádolt; figyelembe vétetett.

Megválasztattak a kerületi gyűlésen esperességünket képviselendő egyének, kiknek azon utasítás adatott, hogy azon középiskolák, melyek az államsegélyt igénybe akarják venni, egy a kerület által megállapított sorrend szerint proponáltassanak.

Következtek a Zsedényi ösztöndíjra kijelölt tanítók kérvényei, ajánlottak Gyorgyovics János, Loyko Pál és Czucker János urak.

Ezután megvizsgáltattak az esperesség kebelében létező pénztárak, melyeknek pontos, lelkiismeretes kezelése kitűnően, a pénztárnok Chotvacs Endre úrnak a felmentés megadatott.

Továbbá főesperes úr jelenti, hogy Bodiczky Márk, mernyiki elaggott lelkész, nyugalomba vonult, s részére az esp. pénztárból 100 ft., s az illető egyház részéről 300 ft. évi nyugdíj biztosított.

A gyámintézet pénztárába befolyt 42 ft. és 4 kr., ebből 10 ft. a Leopoldianumra levonván, egy harmada a segélyért esedező mernyiki egyháznak szavaztatott meg. — Az egyetemes gyámintézet pártfogásába Hankócz és Mernyik ajánlatnak.

Végül a szép múlttal dicsekedhető sáros-zempléni evang. esperesség vázlatos történelmének megírását Hörk J. theol. tanár úr volt szíves elvállalni, mely a jövő évi gyűlésig elkészítendő, s ezért neki az esperesség részéről ivenkint 20 ftnyi tiszteletdíj szavaztatott meg.

A békés-csabai ev. egyház engedve egyfelől az esperesség azon felhívásának, mely szerint a gyülekezetekben inspektorok választandók, másfelől meg belátva azt, hogy kivált, felhalmozódott anyagi ügyeinek vezetése kívánatosá teszi a kormányzási ténykedés megszüntését, elhatározta, hogy kebelében az egyházfelügyelői állást a bányakerületi utasítások szellemében és kívánatai szerint betölti. A népes egyház osztatlan bizalmával Zsilinszky Mihály országgyűlési képviselő felé fordult s őt emelte egyhangulag az egyházfelügyelői diszpenz polczra. A megválasztott inspektor úr a nagy tisztemben, az egybesereglett hívek színe előtt nt. Ha a n Lajos lelkész úr kezeibe letévén a hivatalos esküt, nagyfontossággal bíró hivatalát a f. é. jul. 13-án tartott presbyteri gyűlés alkalmával foglalta el, a midőn is az egyház nevében főt. s ngos Dr. Szeberényi Gusztáv superintendens úr által melegen üdvözlöttnév, inspektori székét egy emelkedett szellemű, evang. egyházunkhoz s annak intézményeihez való szilárd és tántoríthatlan ragaszkodását tanúsító s általános tetszéssel fogadott beszéddel foglalta el.

Az inspektor úr körülbelül ezeket mondá:

Az egyházfelügyelőnek hatásköre és kötelességei meg vannak szabva az úgynevezett Hamaljar-féle kerületi utasításokban; de mindazon rendszabályoknak kevés értékük van, ha azokat az illető tisztviselők szívökben és szívökön nem viselik.

A felügyelői állás a viszonyokhoz képest lehet igen jelentékeny és szükséges, de lehet teljesen felesleges is. Mikor a tengeren kedvező szelek fújnak, és a hajóban evezők között egyetértés uralkodik, akkor a kormányos felesleges; de mikor a tenger hullámai föl-

kavarognak, s a hajósok között felbomlik az egyetértés, akkor igen is erős kormányzó kézre van szükség, hogy a hányt hajó örvények és sziklák közé ne fusson, és a benne levők megmentessenek. Így vagyunk az egyház-felügyelővel is. Amíg az egyház csendesesen halad előre, amíg az egyháztagek egyetértőleg vallásos buzgalomból segítik elő ügyeit, addig alig van szükség felügyelőre; de ha viharos napok következnek be, melyek kívül belől fenyegetik egyházunk jogait, szabadságait és alapjait, akkor nemcsak a papi, hanem a világi vezérekre is szükség van.

Nálunk itt Csabán azért nem éreztük oly nagyon szükségét a világi egyházfelügyelőnek, mert egyrészt a hívek vallásossága és áldozatkészsége kedvező körülmények között öröndetesen emelé annak jólétét, másrészt pedig, mert oly kitűnő lelkesekkel volt és van megáldva, kiknek kormányzóí képességét, protestáns szellemű vallásos lelkiületét és buzgalmát maga az egyetemes egyház is elismerte és méltányolta akkor, midőn őket azon magas egyházi polczra állítá, a melyen állanak.

Nem is azért választott a békés-csabai ev. egyház világi inspektort, hogy azt a lelkesekkel szembe állítsa, hanem, hogy egy ily nagy működési tért nyitó egyházban munkatársat adjon melléjük; hogy előre készen álljon ama veszélyekkel szemben, melyek az egyetemes egyház határain emelkedő felhők mélyében rejlenek, s melyeket az öntudatos protestáns embernek fel nem ismernie lehetetlen. Nem üldöznek bennünket fegyverrel, mint apáinkat üldözték; de azért a harcz modern eszközökkel erősebben folyik, mint valaha.

Nekünk készen kell állanunk minden eshetőséggel szemben; elő kell szednünk azon hatékony fegyvereket, melyek egyházunkat, annak jó szellemét és hírnevét mindaddig megvédelmezték. Ilyen fegyverek pedig:

1. a hitűség, a protestantizmus tiszta elveinek követése, mely által apáink a lelkiismeret szabadságának a felvilágosodásnak és haladásnak apostolaivá lettek;

2. az áldozatkészség, mely alsóbb és felsőbb iskolák felállításánál egyedül önmagunkban keresi az erő forrásait;

3. az önkormányzathoz való ragaszkodás, mely erős várul szolgál nekünk minden önkény és erőszak ellenében; az a megbecsülhetetlen autonomia, melyet a hatalmas római kath. egyház is méltán irigyel tőlünk.

Én — úgy mond az inspektor — egyik legszentebb kötelességemnek fogom tekinteni, hogy mint Magyarország legnagyobb evang. gyülekezetének felügyelője ezen egyházi önkormányzatunkat, annak minden jogát és szabadságát megőrizsem, és ha kell, meg is védelmezzem minden hatalommal és erőszakkal szemben. Megvédelmezzem akkor is, ha a támadás kívülről jönne; de megvédelmezzem akkor is, ha bent a hívek között támadnának annak ellenségei. Mert az autonomikus szabadság nem a puszták szabadsága, hol ember és állat korlátlanul keresztül-kasul járhat; az autonom szabadság egy bekerített kert, melyben a rendszeresen beültetett csemeték minden káros betörés ellen korláttal vannak védelmezve. Nekünk e kertet egyházi és hazai törvényeink keretén belől kell mivelnünk, ápolnunk és az elgázolástól megóvnunk.

Ily értelemben való működésre vállalkozom akkor, midőn egyházam bizodalomból ezennel elfoglalom a felügyelői díszes hivatalt. Ily értelemben való munkához segítségül hívom fel a főtiszteletű lelkész urat, a tanítói kart és az összes presbyteriumot, hogy így egy nemes szent célra törekedvén, vállvetett munkával eszközölhessük egyházunknak javát és boldogságát.

* * *

Adja Isten, hogy a békés-csabai evang. egyház Zsilinszky Mihály felügyelő úr bölcs vezérlete alatt tovább virágozzék, s legyen magyarhoni evang. egyházunknak, mint eddig volt, dísze, büszkesége.

Turóczból. — A „Korouhev“-ben Izák Gusztáv ügyvéd szó nélkül nem hagyhatja az „Ev. Egyház és Iskola“ 12. számában közlött „Turóczból“ című tudósítást, a hol ugyan azon rendellenesség eseteteltetik, mely az esperességi felügyelői állás betöltésénél, a tót nemzetiségi párt eljárását bizony nem a legszebb színben mutatja be a közönségnek. Az „Ev. Egyház és Iskola“ levelezője csupa tényeket sorol fel, melyekre a tót nemzetiségi párt részéről felelni kellett, és azokat vagy alapjaikból kiforgatni s meghazudtolni, vagy a valódi tényállást elismerni. Azonban Izák Gusztáv esperességi világi jegyző s turócz-szent-mártoni ügyvéd úr a helyett, hogy a tényekre reflektált volna, epébe mártja tollát s összeír egy határ indulatos, személyeskedő zagyvalékot.

Hogy pedig a „Korouhev“-et nem olvasó magyar közönségnek is fogalma legyen róla, itt, lehetőleg híven egy pár passust reprodukálók: „Fájdalom, hogy esperességünkben találkozik oly pap, mint Rosza János, ki Turóczba való jövele óta ama családi egyetértés és bizalom megrontásán törekszik, kinél vallásos alázatoság, a nép iránt való szeretet, autonomiánk védelmezése, önzetlen részrehajlatlanság csak mellékes dolog, . . . hogy ő a nép előtt igaznak látszik lenni, de bensőleg álnok gonosz.“ — Majd azután brutális maliciát, rosztelkűséget, önkényt, bünt stb. fog reá, s őt kezeit mosó Pilátusnak nevezi stb. S mind ezen kifakadásnak csak az a célja, hogy a magyar hazafias lelkész pellengérré állítva gúny tárgyává tétessék s így saját hívei előtt gyűlöletessé legyen.

Hogy Rosza János tisztársam, kinek szeplőtlen jelleméhez s becsületéhez nem fér semmi vád, mit fog tenni? nem tudom. A turóczi választásokat illetőleg, a turóczi levelezőnek tudósítását bátor vagyok közvetlen tapasztalásomból merített adatokkal kiegészíteni.

Tény, hogy a nevezett népboldogítók a háji egyházban is 3 napig tartózkodtak, aláírási ívekkel házról-házra járva s 3 napi keserves munka után alig tudtak (vagy 200 választó közül) 20—25 szavazót saját pártjuknak megnyerni; de miután nálunk az egyházi téren ily küzdelem soha nem fordult elő, a szavazók jobb s önértetesebb része, mintegy restelve a dolgot, inkább kitért a lehető konfliktusok elől s a választási gyűlésre el sem jött, ép ez oknál fogva én, mint a gyűlés elnöke, a béke kedvéért siettem kimondani Jeszenszkyre a többséget.

Tény, hogy Dulla Máté ügyvéd, kinek a háji egyházhoz semmi köze, személyes vezetése alatt behozta

a választókat az egyházi gyűlésbe, s az összecsőditett szavazókra pressziót gyakorolt.

Tény, hogy magok a félrevezetett háji választók a szavazás ellen tiltakoztak, de az oly tiltakozás, mely a tót nemzetiségi eszme ellen irányul, az esperességi gyűlésen tudomásul nem vétetik.

Tény, hogy a háji egyházban Lehoczky Lajos alispán érdekében tudtommal egy lépés sem tétetett.

Tény, hogy misztifikáló táviratok terjesztettek a nemzetiségiéik által, hogy az egész választás zavarba hozassék.

Szóval ily erőlködés az egyházi téren nálunk még soha sem fordult elő, mondom erőlködés és nem küzdelem, mert nem volt ki ellen küzdeni; hanem a győzelem, még pedig fényes győzelem! mégis a tót nemzetiségiéiké.

Brózik Titus,
háji evang. lelkész.

Turóczi levelezőnk megtámadott becsületének és hitelének tartoztunk e levél közlésével. Hogy a „Korouhev“ s emberei egyet-mást mint fogadnak, epés dühvel-e vagy jóízű nevetéssel? azzal nem törődünk, s levelezőinket is kérjük a fent tisztelt lapra mennél kevesebbet reflektálni. Lapunk tere sokkal szűkebb, semhogy azt izetlen polemikákra pazaroljuk. Szerkesztő.

K Ü L F Ő L D.

Németország. — A hamburgi protestáns egyet elnöksége, a hamburgi egyháztanács Hanne lelkész ügyében hozott határozata ellen felszólalt, mert az egyháztanácsnak nem áll jogában, a tanszabadság határait dogmatikai álláspontjából megszabni. Az elnökség azonban az ügyet befejezettnek tartja.

Pál mecklenburgi herczegről szóló azon hír, hogy a római kath. egyházba tért volna, most Berlinből is hivatalosan megczáfoltatik. E szerint a herczeg távollétében nevére Mocenigo grófnő, az anya tudta nélkül a kis herczegnőt az algiri érsek által megkereszteltette. A herczeg erről csak visszatérte után értesült s szándékában van, ezen eljárás ellen tiltakozni. Az ultramontán lapok ellenben, hivatkozva a herczeg azon ígéretére, melyet a házasság megkötése előtt a róm. kath. egyháznak adott, hangsúlyozzák, hogy az első szülöttnek megkereszteltetése Schwerinben a szülők akarata ellen történt s minden arra mutat, hogy a herczegi pár csak azért utazott délre, hogy a szülői jogok ilyen megsértése ne ismételtessék.

Olaszország. — IX. Pius pápa örökösei az olasz kormány ellen pert indítottak azon dotatio kifizetése céljából, mely a pápának a garancia-törvény által meg volt ígérve, de a melyre IX. Pius soha sem tartott igényt. A per már most a második bíróság által is a felperesek ellen intéztetett el oly indokolással, hogy a dotatio tényleg soha sem ment át a pápa személyes birtokába, mert ő ennek elfogadását mindig visszautasította.

Franciaország. — A francia-német háború után 1873. január 12-én a párisi ág. hitv. evang. német gyülekezet újra szervezkedett s a tíz év alatt lénye-

gesen megerősödött. A „de la Redemption“ című gyülekezetnek az első évben 252, az utolsó előttiben 804, a tizedikben 993 communicansa volt, „La Villette“ fiókegyházban volt az első évben 156, az utolsó előttiben 410, a tizedikben 556 communicans. A német evangélikusok összes létszáma 6000 lélek. A vasárnapi istentiszteletben mindkét templomban rendszeren 2—300 felnőtt vesz részt. Mindkét egyházban vasárnapi iskolák és hétköznapi istentiszteletek állnak fenn. Az iskolák szépen virágoznak, a tanulók száma 440. Az oktatás alapja az evangéliom. Az 1882. évi kiadás 48000 frank, a hiány 14000 frank, mely sokkal tetemesebb volna, ha a német császár 2400 márknyi rendes gyámolításán kívül 3000 márknyi külön kegyadományyal nem segélyezte volna a gyülekezeteket, ha továbbá a hasszai nagyherczeg adományát 2000 frankra nem emelte és ha Németországból általában 24000 frankot nem küldöttek volna. Az új gyermekóvó intézet a cselédek és nevelőnők menhelyének építésére azonkívül külön adományokat kérnek. Az építést legkésőbb jövő évben kell bevégezni.

Oroszország. A liali 500 esth paraszt áttérését még több hitváltoztatás fogja követni. Tényleg más vidékeken is találkoztak számosan, kik a lutheránus hitet a görög-katholikussal föl akarják cserélni. Egy berlini újság szerint az esthlandi parasztok közt egy irat közöltetik, a melyben a lakosság az áttérésre felszólítatik és utasítottatik, hogy szándékát úgy indokolja, hogy a császárral egyhitűek akarnak lenni. És ezért ígértetik nekik: szabad iskola, szabad nyelvoktatás, szabad egyház s egyéb kívánságai teljesítése.

Amerika. — Az amerikai érsekek felszólítást kaptak a pápától, hogy október havában Rómába gyülekezzenek az amerikai egyház számára tartandó nagy zsinat tervezésének megbeszélése céljából. Hozzátéteik, hogy a tárgyalások nem fognak az irlandi ügyekre kiterjedni.

Y E G Y E S E K.

— A liptó-szent-miklósi elpusztult egyház javára befolyt:

tek. Jeszenszky József úrtól	20	frt,
„ Heim Károly „	5	„
„ Pauschenwein György „	2	„
„ Szerkesztő „	3	„

Összeg: 30 frt.

Nyilvánosan nyugtatványozandó adományok közvetítésére szívesen vállalkozunk. A szükség nagy! Isten áldása minden filléren!

— Luther születésének négyszázas évfordulója alkalmából tervezett, s evangélikus magyar népünk épülésére szánt életrajza nyomtatási s kiadási költségeinek fedezésére adakoztak:

A somogyi ev. egyházmegye gyűjtése: Véssey Sándor, felügyelő, 2 ft; Andorka János, esp., 50 kr.; Andorka Gyula, járásbíró, 1 ft; Dr. Andorka Elek, tiszti ügyész, 1 ft; Lengyel Lajos, felügyelő, 1 ft; Pongrácz Antal, lelk., 50 kr.; Szalóky Elek, lelk., 50 kr.; Németh Pál, lelk., 30 kr.; Takács István, lelk.,

30 kr.	7 frt 10 kr.
Heim Károly	2 " — "
Jeszenszky József	2 " — "
Eddigi gyűjtésünk	112 " 45 "
Összeg:	123 frt 45 kr.

Bármilyen csekély összeget szívesen fogadunk, s e helyütt nyugtázzuk.

— **A folyó évi egyetemes gyűlés** október 10-ére hivattott össze.

— **A dunáninneni egyházkerület** f. é. rendes közgyűlését szept. 5-én fogja tartani Pozsonyban. Megelőző napon d. u. 5 órakor a lyceumi könyvtár nagy termében értekezlet tartatik.

— **Dr. Szeberényi Gusztáv** superintendens úr — amint nekünk írják — aug. 25-én kezd meg a honti esperesség egyházainak kanonszerű visitatióját a börsönyi egyházban. Ő nagysága ezúttal 17 egyházat kíván meglátogatni.

— **A dunántúli ág. hitv. egyházkerületi pénztárak 1882. évi állásának kimutatása:** a) **Közpénztár:** bevétel 2372 frt 36⁵ kr., kiadás 2115 frt 50 kr., pénztári készlet 256 frt 86⁵ kr.; b) **Főtanodai pénztár:** bevétel 27223 frt 98 kr., kiadás 26027 frt 9 kr., pénztári készlet 1196 frt 89 kr.; c) **Képezdei pénztár:** bevétel 6358 frt 10 kr., kiadás 5786 frt 92⁵ kr., pénztári készlet: 571 frt 17⁵ kr.; d) **Alapítványok:** 1. lyceumi alapítványok: tőke 8745 frt 50 kr., bevétel 1573 frt 34⁵ kr., kiadás 1274 frt 55 kr., maradék 360 frt 88⁵ kr., többkiadás 98 frt 9 kr.; 2. képezdei alapítványok: tőke 17665 frt, bevétel 3004 frt 30 kr., kiadás 1515 frt 59 kr., maradék 1631 frt 34⁵ kr., többkiadás 142 frt 63⁵ kr.; 3. egyéb alapítványok: tőke 69456 frt, bevétel 15715 frt 79 kr., kiadás 15161 frt 54 kr., maradék 2493 frt 41 kr., többkiadás 1939 frt 16 kr.; összeg: tőke 95866 frt 50 kr., bevétel 20257 frt 43⁵ kr., kiadás 17915 frt 68 kr., maradék 4485 frt 64 kr., többkiadás 2179 frt 88 kr.; e) **Lyceumi nagy könyvtári pénztár:** bevétel 190 frt 21 kr., kiadás 182 frt 4 kr., pénzt. készlet 3 frt 97 kr.; f) **Gyámoldai pénztár:** 1. Kiss János és Haubner Máté alapítványi tőke: 13650 frt; bevétel 1000 frt 10 kr., kiadás 1000 frt 10 kr.; 2. segédpénztár: tőke 2520 frt; bevétel 345 frt 99 kr., kiadás 345 frt 99 kr.; 3. közpénztár: tőke 89317 frt 8 kr. — **Múlt évtől szaporulat** 2965 frt; bevétele 36,308 frt 81 kr., kiadása 32,264 frt 23 kr., pénzkészlet 3944 frt 58 kr., **vagyonállása III,594 frt 37 kr.** Segélyez: a) 32 segédpénzest 6—16 frtnyi összeggel; b) Haubner Máté superintendens nyugdíjait 39—149 frtnyi összegekkel; c) 36 rendes I. osztályú nyugdíjast évi 210 frtjával; 33 II. oszt. nyugdíjast évi 105 frtjával; 18 III. oszt. nyugdíjast évi 62 frt 50 krnyival és 36 IV. oszt. nyugdíjast évi 21 frtnyi nyugdíjjal.

— **A tiszai ág. hitv. ev. egyházkerületi nyugdíjintézet állása 1882. évben:** bevétel 23352 frt 17 kr., kiadás 20183 frt 56 kr., pénztári készlet 2968 frt 61 kr. **Vagyonállás 136,323 frt 95 kr.** 1882. évi szaporodás 5447 frt 28 kr. Tagjainak száma 274 és pedig: I. oszt. a) egyszerre fizetők 87, b) évi fizetők 36; II. oszt. a) egyszerre fizetők 36, b) évi fizetők 38; III. oszt. a) egyszerre fizetők 10, b) évi fizetők 27; IV. oszt. a) egyszerre fizetők 4, b) évi fizetők 36. Segélyez: nyugdíjjal 10-et és pedig I. oszt. 5 egyszerre fizetőt évi 200 frtjával; II. oszt. 2-öt: a) 1 egyszerre fizetőt 100, és 1 évi fizetőt 75 frttal; IV. oszt. 3 évi fizetőt 20 frtjával. Özvegyi illetékekkel 41-et és pedig: I. oszt. 10 egyszerre fizetőt 200, 4 évi fizetőt 100 frtjával; II. oszt. 5 egyszerre fizetőt 100 (1-et 75) és 5 évi fizetőt (1-et 75) frtjával; III. oszt. 4 egyszerre fizetőt 50 (1-et 25), 2 évi fizetőt 37 frt 50 krjával; IV. oszt. 4-et 10, 5-öt 15, 1-et 20 frtjával; 6 árvát: 2-öt 150, 2-öt 50, 1-et 37 frt 50 kr, 1-et 20 frt-

jával. — **Összes kiadás a segélyezésre:** 3402 frt 50 kr. — **Beszéljenek a számok!**

— **A pozsonyvárosi ev. gyámintézet** 1883. évi működésének eredménye. A helyi gyámintézet jövedelme volt 740 frt 58 kr., melynek alapszabályszerűen felosztható $\frac{1}{4}$ -éből 41 frt 60 krnyi költségeinek levonása után Gerliczét 2, szarvasi tápintézetet 1 frt 50, Kropachot 25, Súr 25, Liptó-Szent-Miklóst 25, ligetfalvi tanítót 20, pesti országos prot. árvaházat 10, főrévi egyházat 10, soproni képezdét 5 frtnyi segélyben részesíté, a Leopoldianumra 5 s a szeretetadományra 5 frt 5 krt adakozott s így összesen 143 frt 55 krt osztott ki. — Az esperességi gyámintézetnek jövedelme 555 frt 43 kr., melynek $\frac{1}{3}$ -ából a pozsonyi elemi iskolák 100, Liptó-Szent-Miklós 75 frttal segélyeztettek, a Leopoldianumra 10 s a szeretetadományra 1 frt 81 kr. jutott; kiosztott 186 frt 81 krt. A kerületi pénztárnak beszolgáltatott 373 frt 62 krt, s Récse részéről szeretetadományul bejött 5 frt.

— **A békési ág. hitv. ev. esperesség** szarvasi főtanodájának tanácsa a nyugalomba vonult Koren István helyét betöltendő, az esperesség egyházait tanárválasztásra hívta fel, javaslatba hozván Mocsónyi József, Kutlik András tanárjelölteket s Bothár Dániel helyettes tanárt, mint olyanokat, kik a classica philologia tanulmányozására vetették magukat. Az illető ideiglenes helyettes tanári minőségben fog megválasztatni.

— **Nagyitsz. Baltik Frigyes úr** szétküldte egyházaink és lelkészeinknek szóló jelentését, általa a Luther-jubileum alkalmából szláv nyelven irt Luther-életrajz tárgyában. A mű sajtó alatt van s augusztus havában szétküldetik. Egy-egy körülbelől 10 ívnyi példány ára 40 kr.; tíz példányt rendelő egyet ráadásul kap, s neki a szállítmány bérmentve küldetik meg. Szerző úrnál megrendelt példányok ára csak az elárulás után fizetendő 1883. december 31-ig; a végleszámitás ideje: 1884. június 15-e. Nyomatványok vissza nem vetetnek, kivéve ha valaki előleges áku szerint bizományba venné át. Ismerősök és könyvtárosok megállapodás szerint előnyökben részesülnek, mert nem tekint anyagi hasznot, hanem az igazság terjesztését tartja szem előtt. Egyúttal kéri a szerző mindazokat, kiknél az általa szláv nyelven kiadott „ágotai vallástétel”-ből példányok volnának, hogy vagy árukat vagy a példányokat f. é. augusztus 31-ig hozzá (Liptó-Szent-Miklós) beküldeni szíveskedjenek. — Megvagyunk győződve, hogy tót nyelvű egyházaink lelkészei nagy örömmel fogadják az e téren ismert jelességű szerzőnek ez újabb egyházépítő művét, s rajta lesznek, hogy Krisztusnak vezérletökre bizott hiveiben e mű által is fenntartsák s neveljék az evangéliom s egyháza iránt való hő ragaszkodást.

— **Koricsánszky Gusztáv** békés-csabai evang. segédlelkész urat a közös hadügyminister folyó hó 17-éről Szeben székhelylyel II. oszt. tábori pappá nevezte ki.

Pályázat.

Sajbán (zólyommegye) ág. hitv. ev. segédtanító állomásra pályázat nyitattik. — **Fizetése:** iskolaiévre hónapontint 10 frt. s ágyneműn kívül teljes ellátás **Kívánatik:** Képezdevégzettség és tót meg magyar nyelv ismerete.

Kik ezen segédtanítói állomást elnyerni óhajtják, augusztus 15-ig alulírottához forduljanak.

Libetbányán, 1883. jul. 14-én.

Pepich Miklós,
ev. lelkész.